

Nr 339.

Av herr **Andersson, Elof**, och herr **Andersson, Elon**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående överenskommelse mellan Sverige, Estland och Finland rörande förhindrande av spritsmuggling m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 321 angående överenskommelse mellan Sverige, Estland och Finland rörande förhindrande av spritsmuggling m. m. föreslås, att riksdagen måtte medgiva vin- och spritcentralen rättighet att med Eesti Maksudevalitsus, som utövar estniska statens alkoholmonopol, för en tid av två år avsluta en överenskommelse om inköp av 1 250 000 liter potatissprit årligen. I gengäld skulle estniska regeringen förbinda sig att genom administrativa och andra åtgärder förhindra all försäljning för export av alkohol av estniskt och utländskt ursprung, med undantag för partier exporterade till en utländsk regering eller till juridiska eller fysiska personer, vilka erhållit vederbörligt bemyndigande i detta avseende av en utländsk regering. Den föreslagna överenskommelsen har tillstyrkts av generaltullstyrelsen, medan vin- och spritcentralen, kommerskollegium och kontrollstyrelsen av olika skäl avstyrkt densamma. De anmärkningar, som sålunda gjorts, ha dock i intet avseende upptagits till bemötande av vederbörande departementschef.

Gentemot det föreliggande förslaget kunna emellertid enligt vårt förmenande vägande skäl anföras. Detta synes redan ur principiell synpunkt vara ägnat att väcka betänkligheter. Ett accepterande måste nämligen innebära, att staten legaliserar importerandet av en viss kvantitet sprit, som hittills införts på olaglig väg, i hopp om att kunna slippa den olagliga importen och därigenom minska bevakningstjänsten och bevakningskostnaderna.

Även med avseende på effektiviteten av den föreslagna överenskommelsen kunna — som av olika myndigheter framhävts — allvarliga erinringar göras. Sålunda kan man näppeligen räkna med att den reellt kommer att erhålla enbart provisorisk karaktär. Efter två års förlopp kommer man sannolikt i Estland att ha lika stora svårigheter med spritöverskottet som nu, varför det kommer att ställa sig omöjligt att bli fri från den en gång träffade överenskommelsen. Vidare nödgas man räkna med att den kontroll, som från de estniska myndigheterna komme att i händelse av avtals ingående utövas för att förhindra olaglig spritexport, icke bleve så effektiv, att de svenska kostnaderna för kustbevakningen i någon högre grad minskades, detta sagt utan att det är vår avsikt att på minsta sätt draga i tvivelsmål de estniska myndigheternas lojala medverkan till avtalets uppfyllande i alla detaljer. All anledning finnes att antaga, att de estniska spritexportörerna

komme att söka utföra spriten över annan, icke estnisk hamn, där någon skärpt spritbevakning icke genomförts. Det sagda gäller i än högre grad den sprit, som icke är av estniskt ursprung utan hittills blott transiterats över estnisk hamn på grund av den bristande kontrollen över spritexporten där. Smuggelsprit skulle sålunda förmodligen i stor utsträckning blott söka sig andra vägar till vårt land. Det vore under dessa omständigheter all anledning att förvänta, att man från andra länder, över vilka sålunda smuggelsprit eventuellt komme att transiteras, skulle framföra krav på överenskommelser, likartade den i föreliggande proposition föreslagna. Trots allt komme emellertid liksom nu att i vårt land erfordras en väl rustad bevakningsorganisation, vars styrka vore avgörande för den effektivitet, varmed sprit-smugglingen kunde bekämpas.

Man kan sålunda å ena sidan ifrågasätta, huruvida några fördelar skulle kunna vinnas genom den föreslagna överenskommelsen genom att sprit-smugglingen därigenom i någon högre grad skulle minska och bevakningskostnaderna därmed kunna reduceras. Å andra sidan skulle ett avtal av ifrågasatt art otvivelaktigt i längden verka till skada för det svenska näringslivet. Importen av sprit komme sannolikt att medföra svårigheter för såväl potatisbränningen, d. v. s. i sista hand jordbrukarna, som för tillverkningen av sulfitsprit. Det påpekas exempelvis från kontrollstyrelsens sida, hurusom sprittillverkningen i vårt land är av sådan omfattning, att statsmakterna föranletts vidtaga särskilda regleringsåtgärder för ordnandet av den inhemska spritens avsättning. Vare sig den estniska spriten disponeras för beredande av förtäringbrännvin eller för tekniska eller hushållsändamål, åstadkommes ett intrång i de avsättningsmöjligheter, som enligt den sedan 1934 gällande regleringen av den inhemska spritmarknaden äro tillförsäkrade inhemska producenter av sprit. Visserligen förhåller det sig så, erinrar styrelsen, att vad innevarande tillverkningsår angår ett underskott av cirka 2 miljoner normalliter uppstått i den avsedda tillverkningen om 25 miljoner liter vid de Sveriges bränneriförening tillhörande potatisbrännerierna. Att taga detta förhållande, som dock allenast avser ett enstaka år, till intäkt för att estlands-spriten skall utan kompensation åt de inhemska potatisbrännerierna användas såsom förtäringbrännvin synes emellertid knappast skäligt, då underskottet föranletts av omständigheter av mera tillfällig art.

Även rent ekonomiskt sett skulle ett avtal av föreslagen art verka synnerligen oförmånligt för vårt land och medföra kostnader, vilka icke i något avseende synas motiverade. Därest — såsom i propositionen är föreslaget — den estniska spriten användes till förtäring- eller hushållsändamål och detta kompenseras genom att motsvarande kvantitet motorsprit tvångsvis avsättes som motoralkohol, i det kvantiteten därav föreslås ökad från 38,4 till 40,9 normalliter, skulle bensinhandeln och i sista hand motortrafiken åsamkas en extra kostnad av 160 000 kronor årligen. Det finnes emellertid enligt vår mening ingen grund för att man på detta sätt skall belasta motortrafiken

med de ökade kostnaderna för bekämpandet av spritsmugglingen. Vid sidan om nämnda kostnader komme — såsom framgår av propositionen — genom den föreslagna överenskommelsen vin- och spritcentralen att åsamkas en årlig förlust av cirka 50 000 kronor, varjämte statsverkets inkomster av bensinskatten komme att minska med 125 000 kronor. I runt tal skulle sålunda avtalet för vårt land medföra en direkt årlig förlust av 335 000 kronor.

Såväl principiella som näringspolitiska och rent ekonomiska skäl tala sålunda enligt vårt förmenande för ett avslag å föreliggande proposition. Vi beakta väl behovet och önskvärdheten av att åtgärder vidtagas i syfte att skapa en bättre handelspolitisk balans mellan Sverige och Estland för att därigenom de svårigheter skola i viss mån utjämnas, vilka uppstått för det inbördes varuutbytet. Men vi kunna icke medverka till att denna utjämning sker på ett sätt, som ur nära nog alla synpunkter är för vårt land oförmånligt. Av denna anledning hemställa vi,

att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts proposition nr 321.

Stockholm den 22 maj 1937.

Elof B. Andersson.

Elon Andersson.